

О. В. Мельников

Українська академія друкарства

КЕЛЛЕР СТАНІСЛАВ ЮЛІАНОВИЧ
(до 115-ліття з дня народження)

Народився в 1894 році в с. Колоколині Рогатинського повіту (тепер Івано-Франківська область) у родині робітника. У трирічному віці залишився без батька. З десяти років почав працювати — ковалем-слюсарем механічних майстерень. У 1915–1919 рр. служив в Австро-Угорській, а в 1919–1921 рр. — у Робітничо-селянській червоній армії. У 1920 р. вступив до Комуністичної партії.

У 1922–1924 рр. С. Ю. Келлер навчався на робітфаку Київського політехнічного інституту. Закінчивши його, вступив на механічний факультет КПІ. У 1929 р. захистив кваліфікаційну працю «Проект цукроварні» зі спеціальності «Технологія сільськогосподарських виробів» і залишився працювати в інституті.

У 1930–1931 рр. С. Ю. Келлер обіймав посаду директора Смілянського цукрового інституту (Черкаська обл.). У 1931–1934 рр. завідував кафедрою енергетики Київського хіміко-технологічного інституту. У 1932 р. у видавництві «Укртехвидав» побачила світ книга Келлера «Локомоби́ли и эксплуатация их». У 1934 р. Станіслав Юліанович повернувся до КПІ, де працював до 1945 р. У 1940 р. на відкритому засіданні ради теплотехнічного факультету Київського індустріального інституту (так тоді називався КПІ — *авт.*) захистив дисертацію «Исследование вопросов теории и расчета инжектора» на здобуття наукового ступеня кандидата технічних наук і був затверджений ВАКом у вченому званні доцента по кафедрі теоретичної та загальної теплотехніки.

У роки Великої Вітчизняної війни разом з КПІ перебував в евакуації в місті Ташкенті, працював у Середньоазіатському індустріальному інституті.

У 1945–1952 рр. С. Ю. Келлер — директор Українського поліграфічного інституту та завідувач кафедри нарисної геометрії і графіки. У цей період інститут, повністю зруйнований за роки війни у Харкові, майже заново було організовано і відновлено у Львові: створено новий редакційно-видавничий факультет, розгорнуто роботу нових курсів на технологічному та економічному факультетах, укомплектовано 14 кафедр, адміністративний і технічний апарати.

Згодом С. Ю. Келлер переходить на постійну роботу до Львівського сільськогосподарського інституту: спочатку на посаду завідувача кафедри тракторів та автомобілів (1952–1953), потім завідувача кафедри теплотехніки і термодинаміки (1953–1962, 1964–1972); працював деканом факультету механізації та електрифікації сільського господарства (1960–1963). У 1954 р. у видавництві «Машиностроение» («Машгиз») була надрукована книга «Инжекторы», підготовлена доцентом Келлером.

У 1962–1964 і 1972–1976 рр. Станіслав Юліанович — доцент кафедри тракторів та автомобілів. У 1976 р. вийшов на пенсію.

Працюючи у сільськогосподарському інституті, продовжував викладати теплотехніку в УІІ за сумісництвом (до 1959 р.).

Обирався депутатом Сталінської районної ради депутатів трудящих міста Львова.

С. Ю. Келлер нагороджений орденом «Знак почета», медалями «За доблестный труд. В ознаменование 100-летия со дня рождения В. И. Ленина», «За трудовую доблесть в годы Великой Отечественной войны 1941–1945 гг.», іншими державними нагородами.

УДК 75(477)

Л. М. Ніконенко

Українська академія друкарства

ПРИМАЧЕНКО МАРІЯ ОВКСЕНТІЇВНА
(до 100-річчя з дня народження)

Роботи відомої художниці Марії Примаченко неможливо сплутати з будь-якими іншими. Вся її творчість пронизана глибокими українськими традиціями. Картини яскрають характерними деталями художнього фольклору, та й не випадково більшість з них має розлогі підписи, які можна сприймати як «білі вірші». Справді, саме вони варті окремої уваги. Майстриня створювала картини швидко і спонтанно, ніколи не роблячи ескізів. Усі вони — це народні пісні у фарбах: диковинні звірі, птахи, квіти, що кружляють в уяві глядача.

Народилася Марія Примаченко 1909 року в селі Болотня, що на Київщині. Її батько — Овксентій Григорович — був теслею, майстрував дворові огорожі у вигляді давньослов'янських стилізованих «головкатих» зображень. Мати, Параска Василівна, — визнана майстриня вишивання. Дитинство Марії було затьмарене страшною недугою: нестерпні болі ноги зробили дівчину не по-дитячому серйозною і спостережливою. Але зв'язок її творчості з гіллям генеалогічного дерева незаперечні. Ще в дитячому віці вона постійно вчилася у рідної поліської природи, яку бачила, слухала і відчувала. Це помітно проглядається в одному з найстародавніших жанрів світового декоративного мистецтва, зокрема в ранніх картинах. Тут бачимо все, що входило в дитячу свідомість з колісковою матері й оточувало щодня: медяники, які робилися у вигляді фантастичних тварин, весільні вироби з тіста, старовинні тканини, килими, вишивки, вибійки.

Рідкісний таланти художниці народжувався часом від несподіваних асоціацій. «Дивлюсь на підлогу — бачу, то звір, а то Медини на коні», — оповідала якось Марія Овксентіївна. Мисткиня дивовижно об'єднала в своїй творчості малюнок і живопис. Це — і живописна графіка, і графічний живопис водночас.